

L Ö G

um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl.

1

7. jan.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Við sölu mjólkur og rjóma skal landinu skipt í svæði, er nefnist verðjöfnunarsvæði. Að jafnaði markar sú aðstaða verðjöfnunarsvæði, að hægt sé þar að selja daglega góða og óskemmda mjólk og rjóma frá mjólkurbúum, einu eða fleirum, sem viðurkennd eru til þess af landbúnaðarráðherra, enda sé kaupstaður eða kauptún innan þeirra takmarka. Jafnframt skal mjólkursölu-nefndinni skylt, er verðjöfnunarsvæðin eru ákveðin, að taka tillit til þess, hvaða mjólkurbú hafa notið markaðar í hlutaðeigandi kaupstöðum eða kauptúnum.

Er öllum mjólkurframleiðendum óheimilt að selja mjólk eða mjólkur-afurðir utan þess verðjöfnunarsvæðis, sem þeir eru á, sbr. þó 10. gr. Hér er þó undanskilin sala á osti, fullverkuðu súru skyri, smjöri, niðursoðinni mjólk og þurrmjólk.

2. gr.

Í öllum þeim kaupstöðum og kauptúnum, þar sem fram getur farið dagleg sala á mjólk og rjóma frá mjólkurbúum, sem viðurkennd verða til þess af landbúnaðarráðherra, skal gjald, er nefnist verðjöfnunargjald, lagt á alla neyztumjólk og rjóma, sem selt er, hvort heldur frá mjólkurbúum, félögum eða einstökum mönnum. Gjald þetta má nema allt að 5% af útsöluverði mjólkur og rjóma, en heimilt er þó að hækka gjaldið, ef sérstök þörf krefur, þó aldrei meira en allt að 8%, enda komi samþykki landbúnaðarráðherra til.

Undanþegin verðjöfnunargjaldi er mjólk, sem framleidd er á ræktuðu landi innan sama kaupstaðar og kauptúns, sem hún er seld í. Undanþágan gildir fyrir eina kú fyrir hvern fullræktaðan hektara af túni og hlutfallslega fyrir brot úr hektara, sem framleiðandi notar til fóðurframleiðslu innan kaupstaðarins eða kauptúnsins.

3. gr.

Verðjöfnunargjaldið skal lagt í sérstakan sjóð fyrir hvert verðjöfnunarsvæði. Nefnast sjóðir þessir verðjöfnunarsjóðir. Verðjöfnunargjaldið skal greitt eftir á í byrjun hvers mánaðar, og má innheimta það með lögtaki hjá seljendum mjólkurinnar. Verðjöfnunargjaldið skal vera til verðuppbótar á

1 þá mjólk, sem notuð er til vinnslu í viðurkenndum mjólkurbúum, sem starfa 7. jan. á verðjöfnunarsvæðinu. Stjórn eða stjórnir mjólkurbúanna ákveða verðupp-
bætur, sbr. þó 9. gr. c-lið, og geta þær verið misháar, eftir því hverjar afurðir hafa
verið unnar úr mjólkinni.

4. gr.

Útsöluverð á mjólk og mjólkurafurðum á hverjum sölustað innan verð-
jöfnunarsvæðis skal ákveðið af 5 mönnum. Tveir þeirra skulu vera úr stjórn
hlutaðeigandi mjólkurbús eða sölusamlags, tveir tilnefndir með hlutfalls-
kosningu af hlutaðeigandi bæjarstjórn eða hreppsnefnd, en oddamann skip-
ar landbúnaðarmálaráðherra.

Útsöluverð skal á hverjum tíma reiknað út, eftir því sem við verður kom-
ið, eftir vísitölum. Nánari ákvæði um þetta skulu sett með reglugerð.

5. gr.

Þar, sem aðeins eitt viðurkennt mjólkurbú er starfandi á sama verðjöfnunar-
svæði, skal það annast alla sölu og dreifingu á neyzlumjólk, rjóma og nýju skyri
í kaupstað eða kaupstöðum verðjöfnunarsvæðisins. Tekur þetta einnig til þeirrar
mjólkur, sem undanþegin er verðjöfnunargjaldi samkv. 2. gr. 2. málsg. Þar, sem
fleiri en eitt mjólkurbú eru starfandi á sama verðjöfnunarsvæði, skal öll sala og
dreifing á þessum vörum fara fram frá einni sölumiðstöð. Heimilt skal þó mjólk-
ursölunefnd að leyfa þeim, er framleiða mjólk innan lögsagnarumdæma kaup-
staða, að velja um, hvort þeir afhenda sölumjólk sína til samsölnnar og njóta
undanþágu verðjöfnunargjalds samkvæmt 2. gr., eða selja mjólk sína beint til
neytenda innan lögsagnarumdæmisins og greiða af henni fullt verðjöfnunargjald.
Skal þá verðjöfnunargjaldið miðað við 3000 lítra ársnyt úr hverri kú. Þeim, sem
leyft verður að selja mjólk sína beint til neytenda, er skylt að hlíta þeim fyrir-
mælum um hreinlæti og hollustuhætti við framleiðslu og afhendingu mjólkur-
innar, sem sett verða í reglugerð, er mjólkursölunefnd semur og landbúnaðar-
ráðherra staðfestir. Heimilt er stjórn samsölnnar að taka í sínar hendur sölu
og dreifingu annara mjólkurafurða, sem mjólkurbúin framleiða. Skulu öll mjólk-
urbú og félag mjólkurframleiðenda innan lögsagnarumdæmis sölustaðar, sem
samkvæmt lögum þessum taka þátt í sölusamtökum á svæðinu, skipa stjórn,
sem annast alla sölu og dreifingu og aðrar framkvæmdir sölusamlagsins.

6. gr.

Nú er svo háttað sem segir í upphafi 5. greinar, og er þá öðrum en hlut-
aðeigandi mjólkurbúum eða samsölu þeirra óheimilt að selja mjólk, rjóma eða
nýtt skyr í þeim kaupstað eða kaupstöðum. Sölustjórn getur þó veitt leyfi til
þess að dreifa þar mjólk sem gjöfum eða heimilað framleiðanda að taka hana
til eigin neyzlu utan heimilis síns, þyki henni sérstök ástæða til. Sömuleiðis er
framleiðanda ætíð heimilt að taka í þarfir heimilis síns til neyzlu þar mjólk þá,
er hann framleiðir á heimilinu, og er sú mjólk undanþegin gerilsneyðingarskyldu.

Ef mjólkursölunefnd þykir ástæða til, getur hún, að fengnu leyfi landbún-

aðarráðherra, ákveðið, að vissar sveitir, hluti úr sveitum eða kauptún skuli tekið undir sölu- og dreifingarrétt mjólkurbúa eða sölubúða þeirra.

1
7. jan.

7. gr.

Skylt er mjólkurbúum, sem fengið hafa einkaleyfi til að starfrækja mjólkurbúðir, að sjá um, að ætíð sé nóg neytlumjólk til sölu á þeim stöðum. Öll mjólk og rjómi, sem selt er frá sölumíðstöð samkvæmt lögum þessum, skal vera gerilsneytt af viðurkenndum mjólkurbúum.

Um framleiðslu og meðferð á mjólk handa ungbörnum og sjúklingum skulu sett ákvæði í reglugerð, í samráði við yfirstjórn heilbrigðismálanna. Sala á þeirri mjólk skal fara fram á sama hátt og sala á annari neytlumjólk.

Nafnið barnamjólk má ekki viðhafa um aðra mjólk en þá, sem framleidd er samkvæmt þeim reglum og undir því eftirliti, sem ákveðið verður af mjólkursölunefnd, í samráði við stjórn heilbrigðismálanna, um framleiðslu barnamjólkur.

Heimilt er landbúnaðarráðherra að gera það að skilyrði fyrir löggildingu og starfsemi mjólkurbúa, að þau taki til gerilsneyðingar mjólk fyrir utanfélagsmenn gegn sanngjörnu gjaldi, og getur ráðherra ákveðið hámark þess.

8. gr.

Ríkisstjórnin skipar 7 manna nefnd, til eins árs í senn, í fyrsta sinn til 1. maí 1935, til að hafa á hendi stjórn mjólkursölumála samkvæmt lögum þessum, og nefnist hún mjólkursölunefnd. Nefndin skal skipuð þannig: Stjórn Mjólkurbandalags Suðurlands tilnefni 2 menn, skal annar tilnefndur af stjórnendum bandalagsins austan Hellisheiðar, en hinn af stjórnendum þess vestan heiðar. Samband isl. samvinnufélaga tilnefni 1 mann, bæjarstjórn Reykjavíkur tilnefni 1 mann, Alþýðusamband Íslands tilnefni 1 mann og landbúnaðarráðherra skipar án tilnefningar 2 menn í nefndina, og skal hann skipa annan þeirra formann nefndarinnar. Fulltrúi bæjarstjórnar Reykjavíkur vikur sæti úr nefndinni, þegar hún hefir til meðferðar málefni annara kaupstaða eða kauptúna, og tekur þá sæti hans fulltrúi tilnefndur á sama hátt af hlutaðeigandi bæjarstjórn eða hreppsnefnd. Nú vanrækir einhver aðili að tilnefna í nefndina, og tilnefni þá landbúnaðarráðherra mann eða menn í hans stað.

Fastir nefndarmenn séu búsettir í Reykjavík, eða svo nærri Reykjavík, að þeir geti sótt fundi þar, þegar þörf krefur.

Þóknun til mjólkursölunefndar skal að $\frac{3}{4}$ hlutum greidd úr verðjöfnunarsjóðum og að $\frac{1}{4}$ hlutum úr ríkissjóði, og sé þóknunin ekki hærrí en kr. 10,00 til hvers nefndarmanns fyrir hvern dag, sem hann er á nefndarfundi. Annar óhjákvæmilegur kostnaður við störf nefndarinnar greiðist af sömu aðilum og í sömu hlutföllum.

9. gr.

Störf mjólkursölunefndar eru aðallega þessi:

a. Að ákveða verðjöfnunarsvæðin.

- 1
7. jan.
- b. Ákvörðun verðjöfnunargjalds og yfirumsjón með innheimtu þess, en falið getur hún innheimtuna stjórnnum mjólkurbúa eða hverjum öðrum, er hún telur bezt henta.
 - c. Að hafa yfirumsjón með verðjöfnunarsjóðum og ákveða uppbætur úr þeim, ef stjórnir viðurkenndra mjólkurbúa á verðjöfnunarsvæði koma sér ekki saman um verðjöfnunina.
 - d. Að hafa eftirlit með því, að gætt sé fyllstu hagsýni og sparnaðar í rekstri mjólkurbúanna, og getur nefndin takmarkað verðuppbótina til þeirra búna, sem hún telur hafa óhæfilega háan rekstrarkostnað.
 - e. Að hafa yfirumsjón með samsölu mjólkur, sbr. 5. gr. Nú verður ágreiningur milli mjólkurbúa um skipun samsölustjórnar eða um annað, er lýtur að skipulagningu á verðlagssvæði, og sker þá mjólkursölunefndin úr.
 - f. Að hafa eftirlit með því, að mjólkurafurðir verði ekki fluttar til landsins, nema brýn nauðsyn beri til, enda sé innflutningurinn í höndum mjólkursölunefndar.
 - g. Að hafa eftirlit með gæðum og meðferð mjólkur og ákveða um allt, er að því lýtur.

10. gr.

Skyllt er mjólkurbúum og öðrum, sem verzla með mjólk og mjólkurafurðir, að láta mjólkursölunefnd í té og hverjum einstökum nefndarmanni, er kröfu kann að gera um það, allar upplýsingar og skýrslur, sem hún óskar eftir um sölu mjólkur, kostnað við sölu, flutninga og meðferð mjólkur og annað, sem nefndinni þykir máli skipta.

11. gr.

Ef mjólk eða rjóma þarf að flytja til sölu milli verðjöfnunarsvæða, skal ekki greiða verðjöfnunargjald af þeim vörum á útsölastaðnum, ef sannað er, að það sé greitt á framleiðslusvæðinu.

Verði ágreiningur um heildsöluverð á þessum vörum, sker mjólkursölunefnd úr.

12. gr.

Mjólkursölunefnd getur leyft, að niður falli greiðsla verðjöfnunargjalds á einhverju verðlagssvæði, ef mjólkurframleiðendur á því svæði koma sér saman um ákveðið verð til framleiðenda á svæðinu með eða án ákveðinna hlutfalla í sölu mjólkur, rjóma og annara mjólkurafurða á aðalmarkaðsstöðum svæðisins eftir fjarlægð frá markaðsstöðunum og öðrum staðhættum.

13. gr.

Öll mjólk, sem viðurkennd mjólkurbú taka á móti til sölu eða vinnstu, skal metin eftir gæðum við móttöku og flokkuð til verðs. Við flokkunina skal meðal annars taka tillit til fitumagns mjólkurinnar og gerlagróðurs í henni. Nánari ákvæði um þetta skal setja í reglugerð.

14. gr.

1

Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um framkvæmd laga þessara og starfsemi mjólkursölunefndar. Jafnframt er honum heimilt að ákveða í reglugerð sérstöðu kúabúa, sem rekin eru af bæjarfélögum eða ríki.

7. jan.

15. gr.

Brot gegn lögum þessum, reglugerðum og öðrum fyrirætlum, er sett verða samkvæmt þeim, varða sektum frá kr. 10.00 og allt að kr. 10000.00, nema þyngri refsing liggji við samkvæmt lögum. Sektir renna í verðjöfnunarsjóð.

Mjólk eða mjólkurvara, sem ráðstafað er gagnstætt ákvæðum laga þessara, skal upptæk gerð og andvirði hennar renna í verðjöfnunarsjóð þess verðjöfnunarsvæðis, sem brotið er framið á.

Stjórnendur flutningatækja, sem flytja visvitandi óleyfilega mjólk eða mjólkurvöru inn á sölusvæði, skulu sæta sektum fyrir brotið.

Mjólkursölunefnd getur svipt mjólkurframleiðanda leyfi til beinnar sölu til neytenda (sbr. 5. gr.), ef henni þykir hann misbeita þeirri heimild sinni eða nota hana gagnstætt tilgangi laga þessara.

16. gr.

Mál út af brotum gegn lögum þessum, reglugerðum og öðrum fyrirætlum, er sett verða samkvæmt þeim, skulu sæta meðferð almennra lögreglumála.

17. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1935, en til þess tíma skulu vera í gildi bráðabirgðalög um sama efni, frá 10. sept. 1934. Jafnframt eru úr gildi felld lög nr. 47 26. október 1917, um mjólkursölu í Reykjavík, og lög nr. 97 19. júní 1933, um heilbrigðisráðstafanir um sölu mjólkur og rjóma, svo og öll önnur ákvæði, sem fara í bág við lög þessi. Lög þessi skulu endurskoðuð ekki síðar en á reglulegu Alþingi 1936.

Ákvæði um stundarsakir.

Fyrst um sinn, til 1. maí 1935, skal stjórn samsölnunnar á verðlagssvæði Reykjavíkur og Hafnarfjarðar vera í höndum mjólkursölunefndar. Nú kemst á samkomulag milli mjólkurbúanna og félaga framleiðenda á þessu svæði um að taka stjórn samsölnunnar í sínar hendur, og skal þeim það heimilt, ef samþykki landbúnaðarráðherra kemur til. Að öðrum kosti fer mjólkursölunefnd með þessi mál þangað til samkomulag þetta hefir komizt á, að dómi landbúnaðarráðherra.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gjört á Amaliuborg, 7. janúar 1935.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Hermann Jónasson.